

urážky dle § 312 tr. zák. a nikoli jako zločin veřejného násilí dle § 81 tr. z. (rozh. ze dne 14. října 1889 č. 11306).

Násilné vložení ruky na železniční organ službu konající ve služebním šatu zakládá i tehdy zločin veřejného násilí, neodnáší-li se služební činnost dotyčného organu ku výkonu služby nebo k ochraně vlastnictví dráhy (rozh. ze dne 20. prosince 1889 č. 5553).

Ochrana § 68 al. 2. tr. zák. není závislou na tom, aby dotyčný zřízení železniční byl definitivně ustanoven a pod přísahu vzat. Spojovací vozů, který při pošinování vozů brání osobám přecházeti přes koleje, jedná ve vykonávání své služby (rozh. ze dne 1. března 1890 č. 12800).

Železničnímu zřízení přísluší právní ochrana vedle §§ 68 a 312 tr. z. bez ohledu na to, zdaž vzat jest v přísahu ve smyslu železničního řádu dopravního či-li nic. Zřízence dráhy, který provází osobu přestoupivší předpisy policie železniční ku zjištění totožnosti osoby k nejbližšímu úřadu obecnímu, pokládáti sluší za úřední osobu a přísluší mu i při tom ochrana zákona trestního (rozh. ze dne 15. ledna 1891 č. 9000). Co do krádeží na železnicích a jich příslušenství lze užiti § 175 I b) tr. z. tehdy, když trestná činnost může způsobiti přerušení dopravy. Zločinné odcizení kolejnice jakožto součásti dráhy trestati sluší tedy dle tohoto místa zákona (rozh. ze dne 8. února 1892 č. 15886). Neoprávněné vstoupení na trať železniční nepostačí ku použití § 431 tr. z.; činnost tu sluší trestati jen jako přestupek řádu dopravního od úřadu politického, jestliže není tu nebezpečnosti naznačené v § 335 tr. z. a vědomí této nebezpečnosti (rozh. ze dne 4. května 1892 č. 5271).

Přestupky živnostenské třídí se ve dvě kategorie: porušení řádu živnostenského, kterým vsáhá se v živnostenská práva třetích osob, a v takové porušení řádu živnostenského, kterým se sice přímo nepoškozují práva třetích osob, které však jest přestupkem řádu živnostenského.

I. Podmět přestupku.

K zodpovídání mohou býti brány toliko osoby fysické; morálním (právníckým) osobám, provozujícím živnost, nelze uložiti peněžitých pokut, nýbrž může býti nastupováno pouze proti vlastním vinníkům (rozh. min. vnitra ze dne 29. ledna 1876 č. 18430). Mělo-li více osob účastenství v nějakém jednání trestném dle řádu živnostenského, dlužno každou z nich potrestati zvlášť, ježto po zákonu nelze uložiti trest solidárně (nař. min. vnitra ze dne 6. března 1878 č. 34 ř. z.). Pravidelně sluší stálé živnostníky trestati pokutami peněžitými, pomocníky a učně pak trestem vězení; proti živnostníkům mají místo tresty vězení jen za okolností přitěžujících a při insolvenci jich (§ 135 živ. ř.). Provozuje-li živnost zástupce nebo pachtěř, uložiti jest peněžitě tresty a vězení zástupci nebo pachtěři, peněžitě pokuty však se zárukou majitele živnosti; v každém případě musí býti vysloveno odstranění zástupce nebo pachtěře, v čemž zahrnuta jest též neschopnost provozovati nějakou živnost na vlastní nebo cizí účet (§ 139 živ. ř.). Spoluručení majitele živnosti neodnáší se na ten případ, kde dopustil se již bez toho majitel živnosti pro svou osobu — a to v první řadě — přestupku tím, že zřídil se neoprávněným způsobem zástupce (rozh. min. vnitra ze dne 28. října 1886 č. 17263).

II. Předmět přestupků.

1. Přestupky, jež odnášejí se ku provozování živnosti samé; sem patří přestupky, které spáchány jsou tím,

a) že osoby provozují samostatně živnost nějakou, neohlásivše ji, nebo — je-li k ní potřebí koncese — nevymohše si koncese,

b) že osoby provozují dále živnost, ačkoli jim byla tato zastavena,

c) že počnou s provozováním živnosti nevymohše si schválení provozovárny dle předpisu řádu živn. pro jednotlivé živnosti nezbytného (§ 132 lit. a, b, c živn. ř.),

d) že zastaví živnost oni živnostníci, kteří ku provozování jsou zavázáni,

e) že bezprávně provozuje se živnost, a osobuje při tom oprávnění třetích osob.

2. Živnostenské přestupky, které zřetelem k živnostenským pomocným dělníkům spáchány bývají, a to tím,

a) že se poruší předpisy o přijímání, upotřebení a nakládání s pomocníky a učni,

b) že živnostníci utiskují dělníky, vyplácejíce jim mzdu ve zboží nebo jinakým nezákonným způsobem jednají. (§ 133 živn. ř.).

III. Tresty:

1. Důtky,

2. penežitě pokuty až do 400 zl.,

3. vězení do 3 měsíců,

4. odnětí živnostenského oprávnění na vždy nebo na určitý čas (§ 131 živn. ř.)

Po zákonu nelze současně uložití dva nebo více těchto trestu za týž živnostenský přestupek.

5. Odnětí práva míti učně, po určitý čas, nebo na vždy (§ 137 živ. ř.).

6. Vyloučení ze živnosti (§ 5 — viz tento čl.).

Podléhají-li jednání a opomenutí, která jsou přestupky předpisů živnostenských, současně též trestu stanovenému všeobecnými zákony trestními, mají nicméně nastoupiti způsoby trestů zmíněné v § 131 čís. 1, 2, 3 živ. ř. (§ 136 živ. ř.).

Při výměře trestů sluší dbáti polehčujících a přitěžujících okolností, dále výše prospěchu přestupkem zamýšleného nebo výše újmy přestupkem způsobené (§ 134 živ. ř.). Promlčením pomíjí vyšetřování a trestání oněch přestupků zákona živnostenského, které nesluší posuzovati dle všeob. zákona trestního, nebyl-li pachatel do 6 měsíců ode dne spáchání vzat do vyšetřování (§ 140 živ. ř.).

IV. Úřady a řízení.

Politickým úřadům přísluší vyšetřovati a trestati přestupky živnostenské, pokud není povolán k úřednímu jednání řádný soud trestní. Řízení v trestných věcech živnostenských jest z pravidla ústní. O projednání sepíše se protokol, do kterého se zapíše rozhodnutí a oznámí se straně. K žádosti strany, jakož i tehdy, není-li strana přítomna, sdělá se rozhodnutí i s důvody též písemně (§ 147 živ. ř.). Druhou instancí jsou zemské úřady. Proti srovnalým rozsudkům trestním I. a II. stolice není dalšího opravného prostředku. Ve třetí instanci rozhoduje ministerstvo vnitra. Rekursy v trestných věcech musí býti podány do 14 dní u živnostenského úřadu I. instance. Žádosti o prodloužení této lhůty jest bez dalšího zamítnutí (výnos dolnorak. místodrž. ze dne 29. ledna 1862 č. 2062). Podá-li se rekurs v čas, má účinek odkladací, avšak v platnosti potrvává opatření úřadu, kterýmž byla živnost zastavena (§ 148 živ. ř.). Vyšší úřad oprávněn jest

ze závažných důvodů trest zmírniti nebo prominouti (§ 149 živ. ř.), a míti zřetel na výši prospěchu přestupkem zamýšleného nebo škody přestupkem způsobené (§ 134 živ. ř.). Promlčením pomíjí vyšetřování. Peněžitě pokuty dobývají se cestou exekuce správní a plynou do společenstevní nebo podpůrné pokladny, byl-li vinník povinen do pokladny takovéto platiti příspěvky, jinak plynou do chudinského fondu toho místa, kde přestupek byl spáchán (rozh. mi. obch. ze dne 2. října 1885 č. 24787 z r. 1884). Je-li pachatel členem některého společenstva, dostanou se peněžitě pokuty nemocenské pokladně pomocnické dotyčného společenstva. Náleží-li pachatel některému společenstvu, u něhož není nemocenské pokladny pomocnické, nýbrž společenstvo zaopatřuje onemocnělé pomocníky, přidruženo jsouc k některé již stávající nemocenské pokladně, má se dostati peněžitých pokut této nemocenské pokladně. Při tom se předpokládá jakožto věc samozřejmá, že stanovy nemocenské pokladny, ku kteréž společenstvo přistoupilo, vyhovují předpisu § 121 zák. ze dne 15. března 1883 č. 39 ř. z. (nař. min. obch. ze dne 14. května 1885 č. 35351 z r. 1884).

Konvenční pokuty, jimž podléhají pomocníci, přestoupivše řád pracovní, a způsob, jakým se jich užilo, zanést jest do zvláštního seznamu, do něhož nahlédati mohou úřad a pomocníci; seznam ten předložiti dlužno úřadu živnostenskému, cítili se pomocník dotčen vymáháním nebo užitím těchto pokut (§ 90 živn. ř.).

Přetržení promlčení viz Promlčení.

Převozy.

I. Pojem a význam.

Převozy jsou zařízení, jimiž se dopravují osoby a věci s břehu jisté vody na břeh, pravidelně protilehlý. Doprava tato děje se buďto po lodích (prámech, člunech) řízených převozníkem, nebo po lodích zavěšených na řetězích a lanech nebo konečně po lodních mostech. Před působností řádu živnostenského posuzován převoz jako právo živnostenské. Výnosem min. obch. ze dne 10. prosince 1851 č. 7609 (výnos česk. místodržitelství ze dne 5. ledna 1852 č. 32.160, č. 8 z. z. z r. 1852) bylo nařízeno, že oprávnění ku převozu jakožto oprávnění osobní propůjčiti lze toliko jednotlivým osobám, nikoli však osobám právnickým (obcím), a výnosem min. obchodu ze dne 6. dubna 1850 č. 4461 (výnos hornorak. místodrž. ze dne 20. května 1850 č. 9719 č. 211 z. z.) bylo stanoveno, že převozy nejsou zaměstnáním volným, nýbrž obmezeny jsou na oprávnění, jež propůjčuje až do dalšího rozhodnutí místodržitelství, avšak ne na déle než na 5 let; dotyčné osobě vyhrazen jest rekurs k ministerstvu obchodu. Co poplatků převozních se týče, rozhodny jsou předpisy platné o mostním mýtu. Poskytnouti oprávnění k převozu po pohraničných vodách mezi dvěma korunními zeměmi a proti cizozemsku vyhrazeno jest ministerstvu obchodu.

Živnost. řád ze dne 20. prosince 1859 má v čl. V. prohl. pat. ad lit. n) ustanovení, že předpisy živnostenského řádu nevztahují se na podniky stálých převozů (na řekách, jezerech, průplavech atd.).

II. Zříditi soukromé převozní podniky o živnostenském provozování, jak na vodách soukromých, tak i veřejných, dále zříditi ústavy takové na splavných řekách i bez živnostenského provozování dopouští se toliko s úředním schválením (§ 7 říš. vod. zák.). Výnosem min. vnitra ze dne 27. srpna 1879 č. 4386 vydána byla zvláštní ustanovení o zřizování převozů; hlavní body jeho jsou: